



Justis- og beredskapsminister Monica Mæland

Deres referanse: [Deres ref.]

Vår referanse: 2021/67

Dato: 12/03/2021

Enslige mindreårige asylsøkere som forsvinner fra mottak og mangelfull statistikk

Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) vil i dette brevet adressere vår bekymring over manglende statistikk over enslige mindreårige asylsøkere som forsvinner fra mottak.

Det har over tid vært en menneskerettslig utfordring å forebygge og håndtere utfordringene knyttet til enslige mindreårige asylsøkere som forsvinner fra mottak. Dette er en utsatt gruppe ungdommer i utgangspunktet, og som havner i en svært sårbar situasjon i det de forsvinner fra mottak.

Barn har særlige rettigheter etter både Grunnloven og barnekonvensjonen, og barnekonvensjonen artikkel 22 gir særskilte rettigheter for flyktningbarn. Problemstillingen knyttet til forsvinninger fra mottak tangerer imidlertid også en rekke andre rettigheter beskyttet i ulike konvensjoner, og flere internasjonale overvåkningsorgan har uttrykt stor bekymring for denne menneskerettighetsutfordringen.

Europarådets ekspertgruppe for tiltak mot menneskehandel (GRETA)¹, FNs barnekomité², FNs torturkomité³ og FNs menneskerettskomité⁴ har gjentatte ganger uttrykt bekymring over enslige mindreårige asylsøkere som forsvinner fra mottak og mangelen på etterforskning av denne type forsvinninger i Norge. Mindreårige som forsvinner og som vi ikke vet hvor oppholder seg vil i enda større grad være utsatt for ulike former for kriminalitet, prostitusjon eller menneskehandel.⁵ I lys av den sårbare situasjonen

¹ GRETA, Committee of the Parties to the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings, Recommendation CP(2017)30 on the implementation of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings by Norway adopted at the 21st meeting of the Committee of the Parties on 13 October 2017, s.2.

² FNs barnekomité, konkluderende merknader til Norge (2018), CRC/C/NOR/CO/5-6, s. 10.

³ FNs torturkomité, konkluderende merknader til Norge (2018), CAT/C/NOR/CO/8, juni 2018, s. 7.

⁴ FNs menneskerettskomité, konkluderende merknader til Norge (2018), CCPR/C/NOR/CO/7, s.5.

⁵ FNs barnekomité, konkluderende merknader til Norge (2018), CRC/C/NOR/CO/5-6, s. 10. Se også: FNs torturkomité, konkluderende merknader til Norge (2018), CAT/C/NOR/CO/8, juni 2018, s. 7.

ungdommene befinner seg i og den menneskerettslige dimensjonen disse sakene utgjør, vil oppdatert statistikk og kontinuerlig overvåkning av situasjonen være vesentlig.

NIM har i vårt arbeid med overvåkning av menneskerettighetene i Norge jevnlig etterspurt oppdatert statistikk knyttet til enslige mindreårige asylsøkere som forsvinner. UDIs statistikkavdeling har vært hjelpelig med å gi ut denne oversikten når NIM har spurt. I januar 2021 etterspurte imidlertid NIM statistikk over antall enslige mindreårige asylsøkere som hadde forsvunnet i 2020. UDI oppgav at det ikke lenger var mulig å trekke ut denne type statistikk i forbindelse med overgangen til et nytt dataverktøy for mottakssystem (MOT). Det vil, ifølge UDI, ta opptil flere måneder før det kan hentes ut statistikk over enslige mindreårige som forsvinner fra mottak i Norge.

Manglende statistikk over enslige mindreårige som forsvinner er bekymringsfullt, både når det gjelder antall saker og status i saken på forsvinningspunktet. Videre er det bekymringsfullt at vi ofte ikke vet årsaken bak forsvinningene.

Nødvendigheten av å samle inn disaggregerte data på en rekke områder har flere ganger blitt fremmet som anbefalinger til norske myndigheter fra FNs ulike komiteer de siste årene.⁶ FNs barnekomité oppfordrer blant annet om å styrke innsamling av data på ulike områder som barnekonvensjonen omhandler, i sin siste konkluderende merknad til Norge.⁷

En systematisk og adekvat datainnsamling over enslige mindreårige som forsvinner fra mottak er også nødvendig for å kunne målrette tiltak knyttet til både forebygging og etterforskning av disse sakene som angår en av samfunnets mest sårbare grupper. Det er ikke minst sentralt at slik statistikk tilgjengeliggjøres for at sivilsamfunn og andre skal kunne kartlegge myndighetenes innsats for å imøtekomme kritikken fra de nevnte overvåkningsorganene knyttet til at det gjøres for lite for å finne ungdommene som forsvinner fra mottak.

I lys av den utsatte situasjonen til ungdommer som forsvinner vil NIM oppfordre justis- og beredskapsministeren til å sikre at det kontinuerlig innhentes statistikk over mindreårige som forsvinner fra mottak og at man finner alternative måter å føre statistikk overfor denne gruppen i tidsperioder hvor UDI oppgir at dette ikke er mulig.

Vennlig hilsen
for Norges institusjon for menneskerettigheter

⁶ FNs komité for økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (2020), konkluderende merknader til Norge, E/C.12/NOR/CO/6, s. 3. Se også FNs komité mot rasediskriminering (2019), konkluderende merknader til Norge, CERD/C/NOR/CO/23-24, s. 2-3.

⁷ FNs barnekomité, konkluderende merknader til Norge (2018), CRC/C/NOR/CO/5-6, s. 2.

Adele Matheson Mestad

Direktør

Helle Sanden

Rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har dermed ingen signatur.